

NÉPÜNK

IRATKÉZŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80.
P. 25-15, S. 30-20, Dinar 200-180.

Zsidó csapás

Nem tudunk szordinósan írni erről a kérdéssel. Ha nincsenek józan elátású zsidó szülők, ha a tanítók hangja is pusztába vesző szó lett, ha már senkinek sem tudja feltartóztatni a szomorú folyamatot, akkor legalább a sajtó, a zsidó sajtó álljon elő intő szóval és kiáltson oda az összes zsidó gazfickóknak, kik ezen csapás okozói, hogy pusztulnotok kell.

Igen gazfickók és nem is tudunk enyhébb kifejezést találni azokra a mindentől és mindenkitől elrugaszkodott kölykökre, akik a mai vészterhes atmoszférában sem törnek másra a fejüket, minthogy diszkreditálják a zsidó tömegeket. Azok a törpe világmegegyőzők, elszédített kergető legyek, akik a kommunista jelszavak légyfogópapírján vergődnek és — sajnos — az arzénos papír nem csak az ő életüket teszi tönkre, hanem a többi zsidókét is.

Az ostromállapottal kapcsolatban természetesen fokozottabb ellenőrzés alá kerültek az összes szélsőséges mozgalmak. Mi mindég azt kiáltottuk, hogy ne csak a szélsőbal, hanem a szélsőjobb is fékezze meg. Most sem mondhatunk egyebet, minthogy, amikor a vasgárdát felszámolják, kergessék széjjel a kommunista sejteket is. És nem úgy csinálunk belőle „zsidó ügyet”, ahogy eddig szokásos volt. Azt jaggatták uccák során, hogy „szegény zsidó fiukat bevitték a rendőrségre”, vagy „szegény gyerekeket megverték”. Nos hát új és merész hangon, de őszintén és szívből kiáltjuk oda a hatóságoknak, fenyítsétek meg őket, mert nem érdemelnek jobbat. Nem csak azért, mert kommunisták, hanem azért, mert zsidók. Mert ezzel kiprovokálják a vasgárdista és egyéb zsidóellenes szövegkezesek létesítését, mert ezáltal zsidó milliók életét mérgezik meg.

És a zsidó szülőkhöz szólunk, akik rosszul felfogott könyörületből asztaluknál zabáltatják és ficsur módra öltöztetik ezeket a gazfickókat, hogy kergessék el őket házukból és ne istápolják őket — rosszul értelmezett szülői szeretetből. Mert nem szabad melengetni a kigyót keblünkön és amikor — valljuk be nyíltan — az elfogott kommunista agitátorok nagy része zsidó, akkor nekünk kell lenni az elsőeknek, akik nem azonosítjuk magunkat velük, mert ha igen: akkor jogosan érhet bennünket az a vád, hogy — minden zsidó kommunista. Azt, hogy ez nem így van, csak úgy tudjuk elérni, ha fennem kiáltjuk: unióra esz horó mikirbecho. Verd ki a gonoszt körödből. Te zsidó szülő, kergesd el mellőled ezeket a zsidó ellenségeket, mert nem a vasgárda az első ellenség, hanem fiad és lányod, akik „megváltók” szerepében beleártják magukat olyan ügyekbe, amelyeknek logikus folytatása — a zsidóellenes vasgárdista szervezkedés. Tagadjunk meg velük minden közösséget, ha nekik nem szent a zsidó társadalom java és boldogulása a mai hitlerista világban, amikor életünk, jövőnk, boldogulásunk egy hajszálon függ. Akkor ne zsidó gazfickók vegyék elő azt a kést, amely ezt a vékony hajszálat is kettészeli, hogy szülei,

családjá és az egész zsidóság velük pusztuljon.

Ha azt akarjuk, hogy felemelt fővel jár-

hassunk emberlársaink között, akkor meg kell tagadnunk a közösséget ezzel a zsidó átokkal: a zsidó kommunista gazfickókkal!

Németország lemond gyarmatairól, ha megkapja a palesztinai mandátumot

Mult számunkban megirtuk, hogy Hitler tárgyalásokat folytatott az arab nacionalista vezetőkkel, hogy támogassák őt a palesztinai mandátum megszerzésében. Mint most Berlinből értesülünk ebben az ügyben komoly fordulat állott be, amennyiben a héten egy arab nacionalista delegáció érkezett Berlinbe és a tárgyalások során komoly ígéretet tettek Hit-

lernek, hogy segítségére lesznek a mandátum megszerzésében.

Hitler azt az ajánlatot fogja tenni a Népszövetségnek, hogy amennyiben nekik adják át a mandátumot, úgy lemond az elvesztett gyarmatokról és igéri, hogy ebben az esetben meg fog javulni a Németországban élő zsidók helyzete is.

Örök téma...

A satumarei harc nem ül el — az el nem foglalt rabbiszék miatt

Az Orth. Központi Iroda büne...

Mult heti számunkban részletesen kööltük a satu-marei választás eredményét, amely után rövid néhány nap után észlelni lehetett, hogy a harc nem ül el. A két szembenálló tábor, amelyről mult heti számunkban részletesen foglalkoztunk, már letette volna a harci bárdot, amennyiben a szatmári harcok, alfája és omegája, a főrabbi szék betöltése, illetőleg annak Teitelbaum Joel carei főrabbi által történendő elfoglalása megtörtént volna. Tekintettel arra, hogy ennek a kérdésnek jegyében történt az új vezetőség beiktatása, első dolgok volt, hogy a már másfél év óta, a másik rezsim által is felajánlott rabbiszéket, a carei főrabbi, de facto foglalja is el és már a közeli hetekben installálassa magát. Ezt annál is inkább megtehetné volna, mert hiszen mindenkor az volt a legfontosabb kívánsága, hogy a hitközség vezetősége olyanból álljon, kik őt feltétel nélkül óhajlják. A Gross Dávid és Freund József vezetésével dolgozó új hitközségi rezsimnek természetesen első dolga volt, hogy az installációra vonatkozólag fix megállapodásra jussanak a főrabbi urral, mert igen helyesen, úgy ére ték, ha ez megtörténik, akkor egyszer s mindenkorra eliminálva lesz minden további harcnak az indító oka.

Nagy csalódás érte azonban őket azzal, hogy a carei főrabbitól, a főlük biztosra várt határozott válasz helyett, azt az értesítést kapták, hogy most néhány hetes szlovákiai és magyarországi turára indul, miért is nem tud a kérdésben dönteni, hanem majd csak hazajövele után. Ezzel megadta a módot arra, hogy a végsőkig felizgatott kedélyek továbbra se nyugodjanak meg és így a két tábor között, az annyira óhajtott és várt béke csak nem akar bekövetkezni. Ellenben fokozza a tüzet még az is, hogy a carei főrabbi vejét, ha a carei főrabbi eljövetelehez kötötte is, az új vezetőség rosszbeszédnek választotta. Megérthető tehát egyidejűleg az is, hogyha a főrabbi szék betöltése körüli hercehurcák nem ülnek el, az a bázis, amely erőt adott az új rezsimnek ahoz, hogy minden áron kivívja a győzelmet, — meginog és továbbra

is számolni kell nekik azzal a körülménnyel, hogy „személyi kérdések” miatt a másik tábor, mely törvénytelenül lett elmozdítva, nem nyugszik bele a vereségbe és módot fog keresni arra, hogy a „győzelmet” kérdésessé tegye.

Egész Romániában és még inkább Erdélyben elterjedt az az alaposan megindokolható animozitás, amelyet sikerült a Központi Irodának ezzel az ügygel és a többi hitközségi ügyekkel vállalt szerepével, kivívnia magának. Örök időkig joggal szemére veheti az erdélyi zsidóság a Központi Iroda vezetőségének, hogy amíg alapszabályai szerint és a józan ész diktálta irányelvek alapján, csakis az összes zsidóság érdekében működhetett volna, addig a gyakorlatban nem tett és nem tesz egyebet, mint kis klikkek uszáját hordozza és csupán az egyesek saját kicsinyes, önző érdekeit szolgálja. Párturalmi célok szolgálatába szegődött és még „jóindulatu semlegességgel” sem igyekszik segíteni a hitközségek pártharcain, hanem épen ellenkezőleg, teljesen odaszegődött egyoldaluan, legtöbbször a közösség érdekei ellen is, hogy tudatosan is ártsan csak azért, hogy „hatalmi” szavával és még meglévő befolyásával, vélt érdekelt ily módon meg erősítse.

Természetesnek kell vegye a Központi Iroda vezetősége ezek után, hogy az erdélyi zsidóság széles rétegei nagyfokú bizalmatlansággal viselkedjenek irányában, nem tudják elfogadni elvül azt, hogy egy Iroda pártok szolgálja legyen és az eredménye ennek az, hogy a Központi Iroda intézményét mai összeállításaiban rossznak és korhadtnak találja. A vezetőséget pedig nem elég rátermelnek arra, hogy a hivatása szerint „békebíró” legyen, ne pedig a pártok közötti harc tüzelője.

Dacára annak, hogy az Iroda vezetősége szívesen látja a satu-marei harcok ilyeneképpen való fordulását, a satu-marei zsidó korifeusokban mindkét fronton meg van a józan belátás és jövőbelátás, amely azt diktálja számukra, hogy minden áron keressék egymás között a békés megbékélés útját. Az ellenzéki csoport részéről ifj. Reiter Mór bank-

igazgató és Rosenberg Sámuel voli hitközségi alelnök pedig mindent elkövetnek, hogy ezen megértő megállapodás sikerhez is vezessen. Egy új rabbibíróság összehívását kéri, amelynek tagjai nem lehetnének erdélyi rabbik, hanem csak vagy magyarországi, vagy szlovenszko-i rabbik, akik távol állottak eddig a pártok harcaitól és ezáltal elérhető lenne, hogy volna egy magasabb fórum, amely elfogulatlan tónusban és megértően döntene ebben az áldatlan harcban, amelynek nem hiába adja lapunk, már hosszabb idő óta, azt a felcímet: „örök téma...”

Legfőbb ideje volna, hogy ez az örök téma megszűnjék, a zsidóság boldogulása érdekében.

A jugoszláviai zsidóság feladatai

A békeszerződések természetesen Jugoszláviában is nagy változásokat idéztek elő. Tudnunk kell, hogy a régi Szerbiában, az ottani zsidóság nem nagy számban élt, de mindenkor a legszabadabban, mert a szerb nép, mint bátor, férfias és egyenesjelmű nép, soha nem adta magát oda annak az irányzatnak, amely a zsidóságot ki akarja rekeszteni az emberi társadalomból, vagy legalább is bünbakként odaállítani a nép megvételének.

Ez az irányzat az új Impérium óta sem változott meg. Bár való igaz, hogy az anyaországhoz csatolt új területek zsidósága fel fogásban, nevelésben, sőt sokszor világnézeteiben is sokban távol állott a régi szerbiai zsidóságtól. Így Karinthiában és Szlavóniában a zsidók igen erősen asszimiláns érzelműek voltak, illetőleg vallásilag indifferensek, míg a szerbiai zsidók, szefárd hitközségben tömörültek, amelyek sajátos veretükkel, érdekes szint adtak az ottani zsidó lakosságnak, amely nem tette lehetővé, hogy a nálunk ismeretes „ortodox” és „neolog” kifejezésnek bármily formában lényegét tudták volna adni. Végül a régi magyar területen élő zsidók ismét más formának lényegét tudták volna adni. Mivel a régi magyar területen élő zsidók ismét más szint jelentenek és az új SHS államban az élesebb kontrasztot adják a neolog és ortodox irányzatnak.

Fentiekből természetesen következik, hogy az ortodoxia a nálunk ismert fogalmazásban és lényegben nem volt mostanig sem megszervezhető, úgy, ahogy azt elképzelhették azok, akik a tradícióhű zsidóság megszervezését, a régi békevilágból ismerik és annak nyomdokain akarnak haladni. Egy zágrábi, szabadkai, nisi vagy spalotai zsidó mentalitása, mégha tradícióhű is, oly távol áll egymástól, hogy annak egyhangolósághoz legalábbis hosszú generációk céltudatos munkája kívánatos. De viszont nem jelenti azt sem, hogy az ortodoxia mint lényeg és mint szó, csak a régi bánáti zsidóságra volna ráruházható és e szűk határok közé volna szorítható. Éppen ezért érezhető már az egész jugoszláv királyság területén annak az irányzatnak a terjedése, amely a vallásos zsidóság eszméjét minél szélesebb körben akarja propagálni.

A számok nem sokat jelentenek. Mert ha csak ezek után menénk, akkor nem sok jóval bíztató az egész szervezett tevékenység. Elvégre csak 2000 személy van beszerelve az ortodoxiába és a mi horizontunkhoz képest (lásd Oradeát a maga 4-5000 ort. zsidó családjával!) nagyon kicsi szám ez. Ezek meg az ugynevezett „Udruzenje” szervezetbe vannak összefogva, amelyhez hozzátartozik Subotica, Senta, Sombor, Petroveselo, Ada, Kanjize, Mol, Petrovac, Ilok és a zágrábi zsidóság egy hányada.

Azt is tekintetbe kell vegyük, hogy az ottani különböző irányok között, mégha mélyre ható differenciálódás eredményei is, mégsem jelentik azt, hogy talán ellentétek volnának a zsidóság körében. Példa erre Alkalay belgrádi főrabbi személye, akit épen úgy tisztelnek az ortodoxok, mint a szefárdok és az egész ország területén elismerik fenntartás nélkül, a jugoszláviai zsidóság fejének.

Felmerül a kérdés, vajjon az „Udruzenje”,

a hivatalos szervezet, kizárólag csak a vallásos zsidóság adminisztratív feladataival foglalkozzék, vagy agitatorikus erejét vesse latba az irányban is, hogy a tradícióhű szellemet terjeszse? Erre nyílt választ maga a jugoszláviai zsidóság különböző rétegei adhatnak. Erőltetni valamit ily irányban amúgy sem lehet. Az idő kell megadja erre a kellő választ. Kétségtelen, hogy észlelhető — főként a szefárd hitközségek kebelében — oly irányzat feléledése, amely mind több súlyt helyez a vallás és általában a tradíciónak minél erősebb kihangsúlyozására. Ez természetes is, mert a külföldi példák, de meg a fel-felviruló pillanatnyi antiszemita jellegű megnyilvánulások még a leg-asszimilatorikusabb körökben is felébreszti azt a vágyat, hogy minél szorosabbá váljék a kapcsolat, amely őket a zsidóság lényegéhez fűzi.

Nem hallgatható el, hogy a jugoszláv zsidóság körében működik egy szervezet, amely mindenfelé a világon, a tradícióhűség

jelszava alatt inkább gáulpolitikát üz és vajmi kevés palesztinai munkát. Ellenben épen az SHS királyság területén, minden erejével a zsidó nép megújódása szolgálatába állította saját magát és épen ezért, kisajátítván a mizrachi ideológia valamennyi jelszavát, annak hangoztatásával eredményes munkát mutat fel a zsidóság megszervezése körül. Így a legutóbbi suboticei pegisa is szép konferenciát tartott és célkitűzései, amelyek a Palesztina-érzelmű zsidóság célkitűzéseivel mindenben kvadrál, szép eredményekre nyújthat a jövőben is kilátást.

Általában mondhatjuk, hogy a jugoszláv zsidóság minden tekintetben megérdemli, hogy a zsidó világ szeretettel foglalkozzék vele, mert életerős ága ez a zsidóság viharok rázta fájának és remélhető, hogy abban az atmoszférában, amelyben most élnek, még sokáig részesezni fognak, a maguk embersége, a kormány és nem antiszemita lakossága jóvoltából!

„A cionista világszervezet vezetősége egy Gólemhez hasonló, — a „Sem hameforás” nélkül” — mondotta Ráv Fishmann a varsói Mizrachi konferencián

Közöljük Ráv Fishmannak a varsói mizrachi konferencián tartott beszédét.

Prágában a cionista kongresszus megválasztotta a világszervezet új vezetőségét, amely egy Gólemhez hasonló, a „Sem Hameforás” nélkül. Egy zsidó, aki isteni szellemben él, nem lehet tagja egy ilyen executívának. Palesztinából jövök épen és mondom nektek, sogy senkitől sem várhatunk segítséget, csak a mennyei Atyánktól. Reb Jicchak Wolozsiner, a világhíres orosz géon mondta: „Már maga az is szerencsétlenség, hogy nem lehet többé bizni az emberekben sem.” — Épen így ebben az executívében sem lehet bizni.

Miután a palesztinai hatóságok megkezdték a zsidó turisták ellen az embertelen vadászataikat, Ben Gurion és Moise Schertok ünnepi vacsorán voltak a főkormányzónál. Louis Lipski, az amerikai cionisták vezére, a Jewish Agenci tagja, egy nyilvános gyűlés alkalmával kijelentette, hogy Farbsteint azért nem vette be az executívába, mert ő volt a legnagyobb támogatója az „illegális” bevándorlásnak. Ugyanezt mondta prof. Brodetsky Prágában a kongresszus záróülésén. Minden tiltakozás ellenére a bevándorlási hivatal vezetését Jicchak Grünbaum-nak adták át. Odáig érkezünk, hogy Weizmann Chaim is idézi velünk azon talmudi mondást, hogy: Dina de máhishá dina” az állam parancsát teljesíteni kell. Ezért tehát nem kell tiltakozni, az illegális bevándorlók ellen folytatott harc ellen sem.

Wilnában volt egy kormányzó, aki egy ízben ugyanezt mondta egy rabbinak és a

rabbi a következőket válaszolta: Igaz, „Dina de máhishá dina” teljesíteni kell az állam parancsát, de nem a vétkes parancsait. Amidőn Kook főrabbi kiküldetésben volt Wauchope főkormányzónál és arra kérte, hogy egy kikötőbe érkezett hajó zsidó utasait engedje partraszállani, a következőket mondta neki: „Miért kívánja Ön, hogy megszegjem országom parancsát?”

Kook főrabbi erre a következőket válaszolta: „Nekünk van egy magasabb parancsunk, a Tóra parancsa, amely azt mondja, hogy a zsidóknak muszáj Palesztinába jönniük.”

Igy kell nekünk és a mi politikai vezetőknek is válaszolni. Követeljük, hogy a Keren Hajeszod ne támogassa azokat a kvucákat, amelyek tréfli hust esznek és chomecet használnak Peszachkor.

A kongresszuson Ben Gurion azt mondta, hogy respektálni kell a vallásos érzéseket, de a kongresszus után, amidőn a „Polonia” nevű gőzösön Palesztinába utazott vissza, Jomkipurkor nyilvánosan tréflit evett.

Mi nem bojkottáljuk a Keren Hajeszodot és azt mondjuk, aki akar, az adjon céljaira, de nem dolgozunk érdekében mindaddig, míg a jelenlegi executive vezeti a cionista világszervezetet. A közeljövőben összehívunk egy zsidó ortodox világszervezetet, Palesztina és a Tóra fejlesztése érdekében. Ha velünk fog tartani az Aguda világszervezet, akkor örülni fogunk ennek, de ha nem, az Aguda szervezet tagjai, a hivatalos fórumok megkerülésével és akarata ellenére is, jönni fognak velünk.”

Újabb bonyodalmak a munkácsi hitközségben

Munkácsi tudósítónk jelenti: Négy hete immár annak, hogy az ungvári országos hivatal Székely Pál kormánybiztos elnöksége alatt kinevezett egy ideiglenes bizottságot a hitközség ügyeinek vitelére. Ezen bizottság azonban meg sem kezdte működését azért, mert Székely Pállal szemben egy erős kampány indult meg. Kinevezését ugyanis némelyek úgy igyekeztek feltüntetni, hogy az az ortodoxia arculcsapása, mert Székely Pál a legkisebb nexusban sem állt soha a zsidósággal. Halvány fogalma sincsen az ortodoxia jelentőségéről és egy ortodox hitközség mibenlétéről, sőt felesége is keresztény nő.

Annai eredménye kétségtelenül volt ezen hírek lanszirozásának, hogy Székely Pál, aki egyébként sem volt elragadtatva az új állásától, megunva a herce-hurcát, visszaadta megbízatását az ungvári kormányzóságnak. Így a munkácsi hitközség ismét vezetőség nélkül áll és akkor, amidőn súlyos anyagi körülmények folytán szanálásra volna szüksége, nincsen aki felelősségteljesen intézze a hitközség ügyeit.

Minden valószínűség arra mutat, hogy az országos hivatal egy új provizoriumot fog kinevezni, amelynek 9 tagja lesz. Az újabb comisia interimare összeállításáról még ezideig nincsenek pontos információk, mivel azok neveivel az állandóan uralkodó káosz folytán még az illetékes fórumok sincsenek tisztában. A kilátások szerint az országos hivatal olyan módon fogja a jelenlegi provizoriumot összeállítani, hogy minden egyes réteg képviselve legyen. A Dunabank, amely jelenleg a hitközségnek egyik legnagyobb hitelezője és tekintettel, hogy nem indifferens ránézve a hitközség további gazdasági irányítása, szintén jelentékeny képviselőt kér az elkövetkezendő ideiglenes vezetésben. Az ügy mindenesetre tulságosan komplikálódik és nem lehet előre megjövendölni a bekövetkező eseményeket.

A munkácsi zsidóság mindenesetre joggal igényli a kérdésnek azonnali megoldását, mivel a hitközség érdeke megköveteli, hogy az ügyek már egyszer radikális megoldást nyerjenek.

HETI GLOSSZÁK

Hitler „árját” nevez ki

Kérjük az olvasót, hogy amit alant elmondunk ne fogadja mosollyal; de ne is sirjon miatta. Arról van szó, hogy Hitler, valakinek árja mivoltát úgy tünteti fel, mint egy csodálatos kitüntetést, amelyet előbb Votanól lehet megszerezni születés által. De ha Votan és a többi istenek elfeledtek volna egy-némely gyarló földi halandóról, akkor itt van Ő, a nagy Führer, aki korrigálhatja a teutoburgi erdőben elmulasztottakat. A Führer — tudniillik — kinevezhet valakit „árjának”. S hogy ez nem egyszerű zsidó firkászok által kitalált „vád”, azt igazolni tudja az a kinevezés, amely a napokban történt Berlinben. Az A. Mendelsohn és Társa bankház egyik tulajdonosát, Franz von Mendelsohnt (valószínűleg a nagy és nagyságánál még tragikusabb jelenlőségű Mendelsohn asszimiláns utódát „árja” rangra emelte. Diplomát kapott erről és a jövőben lesznek még ilyen kinevezések. Tehát, — ha nem is született valaki árjának — Hitler jóvoltából az is lehet. Végeredményben igaza kezd lenni Luegernek, a híres bécsi polgármesternek, aki azt hirdette évtizedekkel ezelőtt: *Was ein Jude ist, das bestimme ich.*

Hitler beleszól a Teremtésbe is...

Száz millió leértékű német árut importált Palesztina

Fájdalmas hírt adni róla, de mégis igaz: a Hitler rezsim óta 2 millió 200.000 márka árut importált a zsidó Palesztina Németországból. Sajnálatos ez, mert a zsidóság Hámánjainak ezáltal emelkedik az exportja és módot ad a zsidóság arra, hogy tovább élhessen a világ leggonoszabb kormánya. De tudni kell azt is, hogy a német kormány nem engedi ki másképpen a német zsidók vagyonát, csak ilyen transzfer elepon. Azaz csak úgy, ha vagyontuk nem pénzben, hanem áruban viszik ki, illetőleg be Palesztinába. Igaz, hogy ez a pénz benmarad az országban és gyarapodik a palesztinai zsidóság vagyora és lehetővé válik a menekült zsidóknak az élelhetősége. Kétségtelen, hogy ördögi módon eszelték ki ezt is Hitlerék. Valutavédelem címén rákényszerítik a zsidókat arra, hogy a német exportot növeljék.

Elképzeljük a palesztinai zsidóság fájdalmát, amikor a hajók mély gyomrából a sok-sok láda német árut kiszállítják és nekik ezt

kénytelen-kelletlen meg kell venniük, mert ezzel segítenek német-zsidó testvéreiken.

Felháborító azonban az a kísérezene, amely ezt az újabb zsidó megalázást a német hivatalos körök és a sajtó részéről követi. Azt kéri és „reméli”, hogy ez a „kellemes kapcsolat” nem fog megállani a transzfer megalapodás szerinti 3 millió márkánál, hanem azután is importálni fognak a zsidók, legnagyobb ellenségükéül.

Ezt mi köteve hisszük. És nem hiszi a világ zsidósága sem. Azok a milliók, akik sokszor súlyos áldozatok árán is kitaranak a német áruk bojkottja mellett. „Szükség törvényt boni” címen, ezt a keserű pirulát is le kell nyeljük. De csak amíg feltétlenül muszáj. Tovább egy percig sem. És hisszük, bizony reméljük, hogy a szocialista cionista mai executive is összeszorított fogakkal deferál a kényszerítő szükség előtt, de ők lesznek az elsők, akik halt-ot parancsolnak. Nem hihetjük másképpen, mégha a prágai legutóbbi kongresszuson igen fájdalmas tapasztalatokat szereztünk, ezt illetőleg.

Sértegeti a német sajtó James Macdonald-ot is

A Népszövetség James Macdonald személyében egy főbiztos nevezett ki, aki ellenőrzi a német menekültek ügyét és organizálja adminisztrációját. A League for Political Education gyűlésén a főbiztos nagy beszédet tartott, amelyben éles szavakkal bélyegzi meg azt a barbarizmust, amellyel a menekülteket földönfutóvá teszik. A legközelebbi hónapokban számuk emelkedni fog. A német zsidók ellen számtalan gázságot követtek el a hitleristák, azért az amerikai keresztények kötelessége, hogy tiltakozzanak eme üldözöttek ellen. Vagy, ha nem is tudják megakadályozni, de mérsékeljék az üldözöttek szenvedéseit.

Erre aztán a német sajtó éles támadást intéz Macdonald ellen. Azt írják róla, hogy 400 000 svájci frankra rúgnak azok az évi költségek, amibe ennek a hivatalnak fenntartása kerül. Ezt a nagy összeget, különböző zsidó és nemzsidó intézmények adják össze. Macdonald főbiztos egymaga 60.000 frank fizetést kap és 20.000 frankot „representációs” költségekre. A Deutsche Zeitung igen költségesnek találja az apparátust és „gyengének” akcióképességét. Olyan gyenge és költséges — mint maga a Népszövetség. Így írja a Deutsche Zeitung és utána közlik a többi németországi lapok is. Ezek az „információk” a genfi náci körökből származnak és céljuk,

hogy kompromittálják vele a segélyakciót, ami nem fog sikerülni nekik.

Árja-származást követelnek a pesti rabbi-szeminarium rektorától!

Nagy szenzációja van a budapesti rabbi-szeminariumnak. Guttman Mihály, a rabbi-szeminarium rektora, pecsétes levelet kapott Boroszló városából. A levélben nem több és nem kevesebb állott, minthogy „fölszívelendő rabbi ur három napon belül igazolja árja származását, ellenkező esetben kizárják őt a németek ebből és ebből az egyesületből. Guttman Mihály, a rabbi-szeminarium rektora, könnyelmű és hanyag ember lévén, engedte, hogy ez a háromnapos terminus lejárjon. Nem igazolta árja származását, nem küldte be a németeknek nagyszülői és dédszülei kifogástalan jellegű születésének dokumentárisan lefektetett titkait, inkább megmaradt — nem számolva az idők változásával és a jövővel — egyszerű zsidónak, aki rabbi volt, rabbi marad és rabbit tanít, hogy azok további rabbiakat neveljenek késő generációk számára.

A dolog magyarázata az, hogy a kitűnő professzor, aki híres orientalista, nagy nyelvtudós és egy csomó keleti nyelvnek Közép-Európában kizárólagos ismerője, a legutóbbi időkhöz tagja volt Breslauban a Birodalmi Tolmácsok Országos Egyesületének. Guttman Mihály három hónappal ezelőtt került vissza Breslauból Magyarországra. A német városban ugyancsak az ottani rabbiképző-főiskola nagynevű professzora volt, aki mellékesen, a német hatóságok iránti udvariasságból, elvállalta a breslaui törvényszéken egy csomó keleti nyelv hites tolmácsolását. Breslauban három hónappal ezelőtt „gleichschaltolták” a rabbi-szeminariumot, a professzor uraktól az árja származás igazolását kérték. És minthogy rabbiktól az ilyesmit a legjobb akarat mellett sem lehet megkapni, a hatóságok erélyes gesztussal beszüntették a breslaui rabbiképzést. Szegény Guttman professzor már akkor sem tudta igazolni — igaz, hogy nem is akarta — árja származását és hazajött Magyarországra, ahol kiváló képességeinek megfelelően a rendkívül komoly, tudományos intézmény jellegű rabbiképző főiskola vezetője lett.

De a németek nem hagyják nyugodni! Most halljuk, hogy miután a Budapestre küldött és az árja származás igazolását követelő kérdőívet nem töltötte ki a rabbi-professzor, újabb, most már sokkal erélyesebb

Getto-támolygás...

Írta: JAKOB WASSERMANN

Részlet a nemrég elhunyt nagy írónak „Die Juden von Zirndorf” c. regényéből.

Naar Zahariás a sötét uccák mélyéről a templom felé igyekezett. Most kezdődik a nagy istentisztelet, hiszen az Engesztelőnap előestéje van. Nemsokára ott állott ő is, észrevétlenül az ájtatoskodók között, akik halkán duroszolva mondották el imáikat. Tallisztát vállára tette és feszülten figyelte az oltár felé.

Az utolsó kaddist is befejezték már. Indulni akartak. Ekkor Zahariás Naar az oltárhoz lépett és kezével intett, hogy beszélni akar. Csend lett és minden szem az idegenre meredt. Erre hozzákezdett, halkán, inkább saját magának. Előbb gyorsan odavetett szavakban ecsetelte a zsidó nép elnyomatását és üldözöttségét, amelyben szenved és szétszóratását, melyben huzza az élet igáját. A zsidóság ősi Istenéhez küldötte fohászát s kérte, hogy távollítsa el feje fölül a szenvedések gloriáját, mentse ki kiválasztott népét a nyomorból, melynek szenvedései ma nagyobbak, mint az egyiptomi csapások idején voltak. Majd így folytatta szónoklatát: „Az Ur haragja felgerjedt népe ellen, kinyújtotta kezét és úgy szenvedtetni őket, hogy reszketnek belé a hegyek és hulláik, mint szemét fekszenek uccák során. Hát nem-e azzal vádoltek bennünket: megmérgezték kutainkat? Nem-e öldöskét le testvéreink ezreit? Nem-e üldözték ki városaikból, nem-e gyújtották fel házaikat és elkobozták vagyonaikat? Nem-e égették el gyermekeinket és nem-e gyalázták meg asszonyainkat? S amikor a pestis jött, nem-e pusztítottak jobban bennünket akkor is, mint a fekete ragály? És mindezek után sem lohadt le az Ur retentő haragja. De most zászlót ad a távoli pogány népnek kezébe s ime gyorsan, jön már. Nincs közöttük lankadó és kétségbeesett. Mint az oroszán üvölt és a rablót zsákmányt elhurcolja úgy, hogy senki sem kísérel meg annak visszavételét. És rengeni fog Juda fölött, ahogy a tengeri vihar és a földre tekint, s ime mit lát? Félelmetes sötétséget, mert a Világosság is ellankad fölötte. Közeledjétek csak ti pogányok és ti népek mind horkanjatok fel. Hallja meg a föld minden zuga és az egész világmindenség, melyből fakadt. A csillagok hulljanak le a magasból és az ég omoljék össze, mint ócska pergament. A mi mezőink viruljanak, a mi virágaink örömujjongjanak, mint a nárciszok. Libanon nagy-szerűségét ajándékozzák neki és a Karmel minden pompáját. Erősítsétek meg az elfáradt izmokat és remegő térdeiteket feszítsétek meg. Mondjátok azoknak, akiknek szomorodott a szívéük: Legyetek erősek! Akkor, mint szarvas fogtok felugrani és a némák nyelve is örömujjongani fog. Mert ime lássátok: Egy férfi Messias és az Ur országa elkövetkezőben van! Igen, én látom szemetek, hogy csillog, kezetek mennyire reszket. Nem hallottátok őt, amint hív benneteket a Földközítenger partjairól? Egy új megváltás indult ki tőle és az Olam ha Tikum fog feltámadni. Az isteni küldöttel csak ő egyedül ismerte fel, ő Sabalhai Zwi! Gyüljétek össze testvérek, kerekedjétek

fel, hozzátok feleségeiteket és tanítsátok meg gyermekeiteket nevére és árvátokat vigasztaljátok az ő nevével!”

Mint egy megfoghatatlan varázsló által megbabonázva, mentek a zsidók haza. A várakozás láza megfogta őket és országról országra úgy vonult végig, mint egy mindent elsöprő megrészegítő folyam. Ezen az éjszakán senki sem tudott aludni.

Akkoriban azt mondták, a Világ Ura megnyitotta kapuit, hogy a prófétákat fogadja, vagy leszedegette a csillagokat az égről, mintha szőlőtőkéről leszedett fűrtök lettek volna. A nép egy nemes fényt látott, a halálos árnyak eltűntek mellőle, a királyok pompája elhalványult és a hárfák zenéje elnémult, mert a próféta az ég felé szállt és fenn, a csillagok fölött elérte az ő trónusát és a hangok utána kiáltották: Őrjö, milyen hosszú még a mi éjszakánk! És akkor meghirdette a hajnal pir-kadását. Közéleben már nem volt semmi mindennapos, a herceg egyenlő volt a paraszttal, a koldus a gazdaggal és nem kellett többé a betegeket istápolni és fenséges volt az önkínzás és a feltörekvő napot ujjongva fogadni. A kabbalisták iskolája úgy hitte, hogy a megváltást tisztán érti. Az istenség méhéből kirügyezett az isteni személy, az igazi Király, a Messias, a világ megváltója és megszabadítója. És az áll a Zochár könyvében, hogy Metatron a világ első teremtménye, Isten fénye, ő a középső oszlop, mely az égieteket összeköti. Ő az űs szekapcsoló a középen. Mert az igazi Messias, az ősember megtestesítője, amint az írás mondja: Adam Kadmon, az istenség egy része.

hangu levelet és kérvényt kapott Némelországból. Nagykegyes vábri három nappal meghosszabbították a vizitációt, de kilátásba helyezték, hogy a következő levél, az árja származás igazolására tovább nem várnak és ha a főtisztelendő fő-professzor továbbra is késlekedik a válaszadással, úgy kénytelenek lesznek — természetesen a jóvalmalommal szívükben — zsidónak tekinteni.

Jó G. professzor ad acta tette az egész ügyet továbbra is előadásokat tart a rabbi-személyiségben és nem törődik vele, hogy a Breslauban pálcát törtek fölötté...

Területi rendszert követelnek az arabok Palesztinában

Jeruzsálem. — A palesztinai arab és zsidó sajtó élénken foglalkoztatja most az a terv, melyet arab hivatalos körök terjesztettek elő azzal a szándékkal, hogy Palesztinát arab-zsidó kantonokká alakítsák át. A Falaaszín, arab hivatalos organum közli, hogy a tervet zsidó részről leszavazták, mert a zsidó bevándorlás korlátozását látják benne, amely kétségtelenül fenn is áll.

Az arab kanton tervek egyébként a következőket tartalmazták:

Palesztinát két független politikai részre kell osztani, egy arab kantonra, amely magába foglalná Beer Sheba, Gaza, Mejdél, Jaffa, Ramleth, Nablus, Yenin, Tulkerem, Acco vidékeit, míg egy zsidó kantonra, amely Tel-Awiwlól Haifáig, keleten a vasútvonalakkal övezve, továbbá Haifától Beisanig, északon a Hedschas vasútig és Huleg vidékig terjedne. Jeruzsálem, Hebron, Bethlehem, Nazareth és Szafed nemzetközi vallásos zónákat alkotnának, míg Haifa az egész Palesztina szabad kikötője lenne.

Az arab kantonban a zsidóknak nem volna joguk földet és tulajdont szerezniük, sőt letelepedést sem nyerhetnének. Míg azok a zsidók, akik jelenleg ezeken a területeken élnek kötelesek lennének magukat teljesen alávetni az arab törvényeknek. Ugyanez állana a zsidó kantonokra is, amely zsidó törvénykezés által lenne vezetve. Az egész ország számára egy központi kormány alakulna, amely arabokból és zsidókból állana. A központi kormány adná meg mindkét kanton számára a törvényhozás irányelveit és vezetése alá tartozna a posta, telefon, vám, közlekedés és közbiztonság irányítása.

A héber nyelv csak az arab kantonban bírna hivatalos jelleggel. Az angol nyelv mindkét kantonban be lenne vezetve. A palesztinai parlament kérdése is megoldást nyerne, minthogy a kantonoknak önálló törvényhozó testülete lenne.

Az arab kanton csatlakozna Transjordániához és „Déliszíriának“ neveznék, míg a zsidó kanton „Erec Israhel“ elnevezést nyerne.

A chasszid zsidóság Bal-Sem-Tov pergament kéziratának megtekintésére Varsóba zárandokol

A lubovicsi rabbi 1500 dollárért szerezte meg az értékes történelmi kéziratot

Varsóból jelentik: A varsói chasszid zsidóságnak érdekes szenzációja van. A szenzációt egy Bal-Sem-Tov idejéből származó imakönyv szolgáltatja, amelyet a lubovicsi rabbi megvásárolt a Bel-Sem-Tov egyik örökösétől és azért 1500 dollárt (200.000 lejt) fizetett.

A varsói chasszidok ezen ritka példányú imakönyvért állandóan megszállva tartják a lubovicsi rabbi lakását, mivel állandóan ott akarnak lenni és rá akarnak tekinteni azon imakönyvre, amelyből a Bel-Sem-Tov imáit elmondotta. Ezért állandóan a legelőkelőbb chasszid zsidók, öregek és ifjak, rabbik, nagy tudósok, sőt a chasszid világnak asszonyai is, jönnek ezen imakönyv megtekintésére, amely nemzedékről-nemzedékre örökségként maradt és amely nem nyomtatott betűkből, hanem kézzel írott pergamentből áll.

A lubovicsi rabbi még Oroszországban való tartózkodása alkalmával állandó levelezést folytatott a kéziratért a Bal-Sem-Tov örökösökkel és végül sikerült neki azt megszerezni 1500 dollárért.

Mielőtt bárkinek a lubovicsi rabbi megmutatná a Bal-Sem-Tov imakönyvét, az illetőnek először mikvoba kell mennie, hogy megtisztultan közeledjen a szent pergamenthez. Így követeli azt a lubovicsi rabbi és másképp nem mutatja meg az imakönyvet.

A szolgálattevő gébe, mielőtt bárki a rabbihoz be akar menni, már előre figyelmezteli: — „Ha ön a Bal-Sem-Tov imakönyvét jött megnézni, úgy először menjen rituális fürdőt venni!“

A chasszid zsidóság engedelmeskedik és megtisztultan, szent áhitattal várja, hogy sor kerüljön rá és megtekinthesse Bal-Sem-Tovnak szent pergamentjét.

Elhagyatott a Duschinsky főrabbi jeruzsálemi jesivája

Teitelbaum főrabbi temploma már tető alatt van

Duschinsky főrabbi jeruzsálemi jesivája máris bomlásnak indult. Egyelőre négy bochernek kellett elhagyni a Tanházat és munkára mennie. A menza pénz nélkül áll és így nem tudja ellátni azt a néhány bocher sem, akik erre rászorultak. Közben pedig az agudista „hívek“ egy része nem tudni vallásosságából-e, vagy, hogy minden káván csomót keressenek, arra akarják rábírní a főrabbit, hogy a tanítványok szakáll-levételeit, még razollal is, tiltsa be. A bocherok ez ellen tiltakoznak, mert amint mondják, Pozsonyban is engedélyezték, hogy minden pénteken levegység a szakállukat a szombat tisztelőre. Mennyivel inkább szükséges ez egészségi szempontból is, a melegebb éghajlatu Szentföldön. Ez az aránylag nem nagy probléma állandó szóbeszéd tárgyát képezi és még jobban hozzájárul ahhoz, hogy a bocherok elkedveljenek. Azt mondják, enni nem adnak nekik, lakásról sem gondoskodnak, csak a szakállukat növeszthetik, míg gyomruk összemegy. Ha megfelelő Pozsonyban, miért nem felelt meg? Es ami legjobban felháborítja őket, hogy Duschinsky főrabbinak nem lenne ellenvetése, de a „világi“ vezetők erőltetik a dolgot. Lehet ugyan, hogy így akarják megoldani a menza-kérdést. Mert ha elmennek a bocherok, nem kell enni adni nekik.

Ezzel szemben a Teitelbaum carei főrabbi hívei templomukat tető alá hozzák és nem sokára teljesen készen lesz. Most kíváncsian várják, hogy vajjon kijön-e a carei főrabbi a felavatásra?

Kikeresztelkedett egy szép lengyel leányért egy vallásos bocher, majd visszatért a zsidósághoz

Varsóból jelentik: E napokban nyert befejezést egy néhány évvel ezelőtt kezdődött zsidó tragédia, melynek központjában egy alexandreri chasszid jámbor fia áll. Az esetről varsói lapok a következőket közlik:

Reb Abraham Hirs Malisak, aki az alexandreri csodarabbi chasszidja. Blasky városkában a rituális fürdő hérlője volt. Egy napon új fűtőt vett a mikve gőzkazánjához, akinek egy csodálatos szépségű Márta nevű 18 éves leánya volt.

A chasszid fia, Jehuda Léb meglátta a szép lengyel leányt s halálos szerelemre gyulladt iránta. A vallásos szülők hiába tiltakoztak, hiába könyörögtek egyetlen fiuknak, ez nem hederített rájuk, egy szép napon egy pozeni templomban katolikus hitre tért s elöltözött a leánnyal együtt ennek szülővárosába. A fiu atyja, Reb Abraham Hirsch chasszid pedig nem bírta elviselni a nagy szerencsétlenségét és bánatában meghalt.

Az ifju Maliseknek eleinte jól ment a sorsa, mert a leány rokonai és hozzátartozói jól ellátták mindennel, később azonban megváltozott a helyzet és szekirozni, üldözni kezdték, még a saját felesége, a szépséges Márta is állandóan szekirozta és nem nevezte másképpen, mint „parsivi zid“, azaz tetves zsidónak.

Ezt már nem bírta ki tovább a szerencsétlen ifju, aki már amugyis megbánta lépését és otthagya szerelmét, Pozenből gyalogosan Varsóba indult.

E napokban aztán kimerülten, rongyosan megérkezett Varsóba, ahol felkereste a rabbi nálust és könnyek között kérte, hogy vegyék vissza Izráel közösségébe, ő kész bármilyen bünhődést magára venni.

A rabbi türelmesen meghallgatta a szerencsétlen ifjut, majd a következő bünhődést szabta ki számára: Egy teljes évig megnyugvás nélkül kell járnia az országutakat, a földön, a pusztá padlón (szombat kivételével) csak kenyéren és vizen éljen és cipőjébe borsót tegyen.

A fiatalember magára vállalta a bünhődést, csak miután attól félt, hogy közben megta-

lana haini és mint keresztényt temetik el, hát arra kérte a rabbi, hogy elárb vegye vissza a zsidó hitközségbe. Ezt követően a rabbinátus teljesítette és ezzel a szerencsétlen fiatalember tragédiája véget ért.

Zsidó veszteséglistája — amelyet Hitler megszüntetett

A kitért német-zsidók számokban

Mose ben Menachem Mendel, Dessauból, jámbor zsidó volt. Zsidósága szilárdan volt megalapozva. Gyermekeinek sorsa a német-zsidók útja! a XIX. században.

Csak egyetlen fia: József maradt zsidó. Az ő utódai protestánsok. Ábrahám a másik fia, kikeresztelkedett. Unokája már születésekor vette fel a keresztiséget, az öreg Goethenek ő játszotta hegedűn az újra felfedezett Bachot. Leánya: Dorothea, akinek eredeti neve Breindel volt, 1802-ben protestáns és 1808-ban katolikus lett.

Henriette leánya 1812-ben lett katolikus. Hát Mendelssohn hiába élt volna? Igen, családja számára hiába élt! És a többi zsidók számára?

Küzdőtársa: David Friedländer, a héber irodalom átültetője, a Measséf munkatársa, az emancipációs kor jelentős politikusa — az egész családja, közérő és távolról — kitért.

Itzig, a hétiéves háború gazdag és befolyásos tekintélye, udvari bankár és a berlini zsidó hitközség legelső vezetője, — unokája már Julius Eduard Hitzig néven ismeretes, porosz bűnügyi tanácsos és nagyob keresztény, mint az az apát, akinél megkeresztelkedett.

Jónás Weit, Mendelssohn Dorothea fia, a nagy és befolyásos zsidó család: a Weitelek leszármazója, amelynek tagjai a zsidó hitközség vezetői voltak, festette a berlini Hedwig-templom számára a „Pásztorok hódolata“ című szentképet, míg testvére: Fülöp, Mose ben Menachem Mendel unokája, a frankfurti, mainzi és naumburgi templomokat díszítette képeivel. Azokból a családokból, amelyek Mendelssohn idejében Berlinben „a porosz zsidók polgári helyzetének feljavitásán“ fáradoztak, alig maradt egy is a zsidósághoz!

Kitértek, kitértek és újra kitértek! Heine egész köre — kitért! Gabriel Riesser, a zsidó jogok nagy harcosának az utódai — kitértek!

A XIX. században — az evangélikus de le Roy nevű misszionárius becslése szerint — a világon 224.000 zsidó keresztelkedett ki, ez a szám 50.000-rel több, mint ahány zsidó tagja ma berlini hitközségnek van. 100.000 zsidóval több, mint amennyi 1816-ban egész Poroszországban élt.

224.000 zsidó ember sarkóvén kereszt. Ha hozzászámoljuk a családokat és nemzedékeket, amelyek azóta elmúltak, úgy legalább egymilliónyi veszteséget könyvelhet el a zsidóság ezen a címen.

A kikeresztelkedéshez a legújabb időben a vegyes házasság intézménye társult.

1900-tól 1927-ig Németországban 103.000 zsidó házasságra 33.800 vegyes-házasság esett.

A vegyes-házassághoz társult azután a születések számának apadásában megnyitkozó népgyöngítő járvány. Poroszországban 1928-ban 3371 zsidó születéssel szemben 5704 halálozás áll.

Ez a testek mérlege!

Még fájdalmasabb a szellemi mérleg. Nagy a veszteségünk embereinkben, de még erősebb az veszteség, ami a zsidó lényegben jut kifejezésre.

ZION LLOYD

București Bul. Elizabeta 15. Tel. 316-41

Igazgató: M. Iampolsky, a Zsidó Nemzeti Alap volt romániai igazgatója. Rendszeres hajójárat kéthetenként Palesztinába és közelkeletre a legkedvezőbb feltételek mellett

Legközelebbi indulások:

1934 január 29
1934 február 12, 26

HIREK

"Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Énnek: Szombat, január 19.

Szombat: Szombat, január 20.

Heti háncs: 1934

Heti háncs: 1934

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 4.42

gyertyagyújtás 4.45

Istentisztelet kezdete 4.55

Szombat befejezése 5.55

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautóval küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadó hivatala.

A tavaszi vásár Tel-Avivban

Írta: Alexander Vilmos, Jeruzsálem

Még négy hónap választ el a tel-avivi kiállítás és tavaszi vásár megnyitásától, de már hosszú hónapok óta lázas tevékenység folyik a kiállítási tere és szokatlanul élénk érdeklődés mutatkozik mindenütt a Levante-Messe iránt. Tel-Avivban, a kiállítás jelvénye, a „Repülő tevé” az uralkodó piánéta.

Az április 26-án megnyitandó VI-ik kiállítás négyszer olyan nagy területen lesz megtartva, mint az 1932-es. Kerek 100.000 négyzetméter területet foglal el az ez évi Levante-Messenek szentelt hely.

Még december hó végén történt, hogy a kiállítás igazgatósága vezetésével megjelentek a bel- és külföldi újságírók, a konzulátusok képviselői, a különböző testületek vezetői, a rabbinátus tagjai, hogy megtekintsék a vásár területén folyó munkát. A pavilonok felépítése 120.000 foniba került. A kiállítás területén ez időszakra is 250 ember dolgozik állandóan, de további 500-ra tehető azon munkások száma, akik a pavilonokhoz szükséges vasszerkezeteket, gyárakban dolgozik.

A legnagyobb pavillon, amelyben Palesztina ipara lesz kiállítva, 3200 négyzetméter területen épül fel, míg az angol pavillon 1800 négyzetméter helyet foglal el. A hazai ipar pavillonja előtti tér amfiteátrum-szerűen lesz építve, úgy, hogy a pavillon alkalmas lesz a cionista kongresszusok megtartására is.

Dizengoff polgármester a látogató vendégek előtt részletes jelentésben számolt be az eddigi munkálatok eredményeiről és párhuzamot vont az 1929 és 1932-ben megtartott kiállítások és a jelenlegi Levante Messe között, amely minden bizonnyal úgy kereskedelmileg, mint forgalom tekintetében felül fogja múlni az összes eddigi tel-avivi kiállításokat. A tel-avivi piac rendkívül nagy jelentőséggel bír a keleti kereskedelmi összeköttetés szempontjából, mert Tel-Aviv a keleti piac kapuját képezi, amely felé Európa orientációja irányul. Az építkezési költségek 140.000 fontot tesznek ki.

Dizengoff polgármester közölte egyben a sajtó képviselőivel, hogy a kiállítás megnyitásával Tel Aviv negyedszázados fennállása is ünnepes, amelyet méltóan fog a város vezetősége megünnepelni.

— Schalom Asch a Nobeldíj jelölje. Vilnából jelentik: A Zsidó Tudományos Intézet központi igazgatósága elhatározta, hogy az 1934. évi irodalmi Nobeldíjra Schalom Ascht, a legnépszerűbb zsidó író jelölje.

— Kereskedelmi kapcsolatokat keres Spanyolország Palesztinához. Jeruzsálem. (ITA) A madridi spanyol kereskedelmi minisztérium egyik reprezentánsa érkezett a napokban Palesztinába és bejárta az egész országot, hogy kereskedelmi kapcsolatokat teremtsen a palesztinai termelők és fogyasztókkal, Spanyolország egyébként is igen erős figyelemmel kíséri a palesztinai mezőgazdaság, különösen pedig a narancstermelés fejlődését, mert a narancsfeltevő piacokon éles konkurencia van Palesztina és Spanyolország termelői között.

— Az Aguda nem akar együttműködni a Mizrachival. Varsó. M. Dubin főrabbi, a lettországi Aguda vezetője, varsói tartózkodása során nyilatkozott a sajtó képviselőinek a Mizrach és az Aguda viszonyáról és kijelentette, hogy véleménye szerint nem valószínű, hogy a Mizrach és az Aguda közös frontja létrejön. A Mizrach — mondta M. Dubin főrabbi, — nem helyesen választotta meg az időpontot az Agudához való közeledéshez: miért csak most hallja meg a palesztinai valóságban építés miatt felhangzó kiáltásokat, midőn a baloldali cionista executive kiszorította őt a vezetésből? Semmi kilátása nincs tehát annak, hogy az Aguda együttműködjön a Mizrachival, míg az a cionista szervezet egyik frakcióját alkotja. — Rav Dubin sejm képviselő reméli, hogy ez, az Aguda Világszervezet álláspontja is.

— Mizrach hírek. A Mizrach Világszervezet központja körlevélben fordult a Mizrach országos központok vezetőségéhez, amelybe felhívja összes szervezeteit, hogy a Keren Ussiskin alap érdekében intenzív munkát fejtsenek ki. — A Mizrach Világszervezet központja megtele a szükséges lépéseket, hogy a Wadi Haverim földek a Mizrach középmező telepitési munkálatai azonnal megkezdődjenek. — A cionista sajtóban olyan hírek jelenek meg, hogy a palesztinai Waad Leumi (zsidó nemzeti tanács) által összeállított politikai bizottságban Rav Meir Berlin személyében a Mizrach Világszervezet is képviselt magát. A Mizrach központja hivatalos közleményében cáfolja ezt a tendenciát: hirt a következőket állapítva meg: Rav Meir Berlin nem képviselte hivatalosan a Mizrachot, minthogy a Mizrach nem is lett felkérve a politikai bizottságban való részvételre. Rav Meir Berlin csak magán meghívásnak tett eleget és a bizottság ülésén azért vett részt, hogy kifejtse, hogy mi a feladata és kötelessége a politikai bizottságnak. Minthogy az ülés közben sürgősen el kellett utaznia, irában közölte csak álláspontját. A Mizrach Világszervezetnek semmi kapcsolata a politikai bizottsággal és Rav Meir Berlin mint magán személy vett részt az ülésén.

— Két törvényhozó testület akar-nak az arabok Palesztinában. Jeruzsálem. — A „Meraal el Shark” című hivatalos lap egyik legutóbbi számában foglalkozik a palesztinai parlament kérdésével és azt a szenzációs javaslatot veti fel, hogy Palesztinában ne egy törvényhozó testületet alkossanak arab és zsidó képviselők, hanem külön arab és külön zsidó testületek létesüljenek. A törvényhozó testületek javaslataikat a főkör-mányzó elé terjesztenék, aki aztán össze-egyeztelné a különböző felfogásokat. A lap megjegyzi, hogy ez a megoldás azért is cél-ravezetőbb, mert így megtakarítanák azt a rengeteg időráblást, amely a közös terület létrejötte esetén a tolmácsok és fordítások igénybe vennének. A zsidó sajtó is élénken kommentálja az új arab tervezetet.

— Már Ausztria is, Dolfuss is? Bécs. Dolfuss osztrák kancellár egyik legutóbbi beszédében az antiszemitizmust üdvös dolog-nak tartja, csak nem olyan formában, mint ahogy azt a német náci csinálják, hanem modern, civilizált formában. Ő az osztrák anti-szemitákat a komoly keresztény-szociálista munkára akarja felszólítani.

— A bécsi zsidóság hanyatlása szá-mokban. Bécs. A bécsi zsidó hitközség által kibocsájtott statisztikai jelentés megdöb-bentő képet fest a bécsi zsidóság katasztró-fális hanyatlásáról. E szerint 1933 januárjától november végéig összesen 2,534 halálest történt a hitközségben, míg a kitértek száma 690-re rugoit. Ezzel szemben mindössze 857 születést jegyeztek be és a zsidó hitre vissza-tértek száma 336 volt. A születések arány-száma 4 az 1000-hez. A házasságkötési és válási statisztika is válságos helyzetről számol be. A fenti 11 hónapos időtartam alatt 985 ház-aságot és 306 válást számláltak. A hitközség vezetőférfiai szakértői véleménye szerint a születések számának csökkenése és a válá-sok emelkedése a bécsi zsidóság rohamos elszegényedésének következménye.

— Véget ért a varsói Mizrach kon-ferencia. Varsó. — A varsói Mizrach kon-ferencia utolsó vitanapján Rubinstein rabbi (Wilna) polemizál Brodt rabbi-val, aki az Agudához való közeledést indítványozza, mialatt az Aguda inkább eltávolodik a Mizrachtól. Rubinstein rabbi beszéde végén őva int attól a gondolatától, hogy a Mizrach kilépjen a cionista világszervezet kereteiből. Rabbi Nu-rok rigai sejm képviselő csatlakozik Rubinstein rabbi álláspontjához. Mindkét szónok felhívja a Mizrachot, hogy a zsidó világtudományosság érdekében minél szélesebb propagandát fejtsenek ki. A konferencia elhatározta a Keren-Kajemeth és a menekült német zsidóság pa-lesztinai letelepülésének támogatását. A len-gyel Mizrach elnökének újra Rabbi S. Brodt-ot választotta meg a konferencia. A pártfőnök elnökének Rabbi J. Rubinstein (Wilna) lett megválasztva. Az új vezetőség fog dönteni afőlről, hogy támogatják-e a revizionisták pe-ticio akcióját.

— Német borzalmak. Párisban a „Németországi terror Vizsgáló Bizottsága” második ülésében egy szemtanú, aki maga is a sonnenburgi koncentrációs táborban volt el-helyezve, a következőket jelentette: „Egy ille-tékességi vita kapcsán Diehlsnek, a titkos államrendőrség felügyelőjének a következő eset jutott tudomására: Egy zsidó apát két fiával együtt beszéltették a táborba. Kihall-gatásuk után mindhármuknak az arca fel volt dagadva. Az apa eszméletlen volt. Azután mindhármát a szivattyu alá vontatták. Éj-szaka mindhármán öngyilkossági kísérletet követtek el. A legfiatalabbikon homoszekszu-ális erőszakot követtek el. — Egy másik tanu, aki Papenburg mellett Neusstrum táborában volt internálva, a következőket vallotta: Ott tartózkodásom első napján Nolte SS legény Baruch zsidót agyonlőtte. Nolte azt a paran-csot adta Baruchnak, hogy mint futár bizo-nyos feladattal távozzék. Mikor rövid utat tett, Nolte hátulról rálőtt és combjába talált. Baruch összerogyott. Nolte odarohant és azt kiáltotta: Talán megfordulnál! és a foglyot hátbalölte, Baruch azonnal meghalt. Hat fog-lyott arra kényszerítettek, hogy aláírjanak egy jegyzőkönyvet, mely szerint Baruchot menekülés közben lőtték agyon. El-mondja a tanu azt is, hogy a tábor zsidó fogjait különösen szombati napon kinezik borzalmas módon. Bűntető egzer-ci-rozást végeztenek velük, beverik a fogaikat és arra kényszerítik őket, hogy rothadt bur-gonyát egyenek. A náci őrcök azt mondják erre: „A zsidóknak sábeszüik van.”

— Meggyilkoltak egy chalucot. Lem-berg. A közeli Ratschin községben a rend-őrség egy gyilkosság nyomára bukkant, amely-nek az áldozata Abraham Wais chaluc, aki több évig volt a lengyel kommunista párt tagja. A rendőrség több ifjúmunkást tartóztatott le, mert az a vélemény alakult ki a hatóságokban, hogy a chalucot kommunista társai gyilkolták meg, nehogy elárulja illegális szervezeteiket, amelynek hosszú ideig ő is tagja volt.

— Hogyan helyezkedik el a mene-kült német zsidóság. A párisi L'Univers Israelite érdekes cikkben ismerteti, hogy mi lett azokkal a német menekültekkel, akik Je-ruzsálemba kerültek. A lateiner-pályák ott is-tul vannak zsufolva. Jeruzsálemben több mint 200 zsidó orvos van, az ügyvédek száma pedig a kelleténél jóval több. Mit tesznek tehát azok a német lateinerek, akik Jeruzsá-lembe érkeznek? Egy orvos aki néhány hó-nappal ezelőt még Magdeburgban praktizált, most épületnél máltert kever. Mellette a filo-zófiai tudományban járatos professzor dolgozik. Két fiatal drezdai vegyész mint mozgó könyv-árus árusítja el azt a könyvtárát, amelyet csodával határos módon át tudott menteni a menekülés után. Egy professzorné a női fod-rászatot tanulta meg, üzletében férje csattog-talja az ollót. Egy másik professzornak a fele-sége kalapkészítést, varrást tanult. Egy volí-mérnök a Rheinlands Industriewerk Electrici-tás A. G. vezető-állásából garage-tulajdonossá lépett elő. Tizenegy diák létrát, spongyát vödörrel szerzett és ma nótázva, dalolva abla-kokat tisztogat. Az adatokat a francia lap a kopenhágai Dagens Nyheder tudósításából vette át.

A barna cár országából

Németország igazi arcúlat

A közvéleményben mindinkább olyan hírek terjednek el, mintha Németországban javult volna a zsidók helyzete. Ezt a téves fel fogást arra lehet visszavezetni, hogy egyelőre megszűntek a kirívó terroraktusok. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy most éppen úgy, mint ezelőtt több ezer zsidó, szynlódik az internálótáborokban, akik hihetetlen bestiálitásokon mennek naponta keresztül és teljesen a hitler fiúk kénye-kedvének vannak kiszolgáltatva.

A véres kilengések talán valóban csökkentek a látszat szerint, de helyét egy sokkal brutálisabb

gazdasági terror

váltotta fel. Kisebb helységeken gyakran az is előfordul, hogy zsidók még élelmiszereket sem tudnak maguknak vásárolni, mert megtagadják számukra az áruk kiszolgáltatását. A zsidó kereskedők ki vannak szolgáltatva a nemzetiszocialista konkurensnek, aki legjobb belátása szerint semmisíti meg a zsidó existenciákat. Minthogy azonban még mindig vannak árjak, akik szívesen keresnek fel egy kiváló zsidó orvost és ügyvédet, a birodalmi kormány most olyan terveket dolgozik, amely új csapat mér a zsidó intellektuekre. Eszerint elrendelik a zsidó orvosok és ügyvédek kishelységekre való költözködését, ahol a nemzetiszocialista terror szabadabban elbánnhat velük. Ez nem jelent kevesebbet, minthogy erőszakkal megátolják az orvosokat és ügyvédeket praxisuk kifejtésében és az éhhalál prédájául dobják őket oda.

A német kormánynak úgy látszik az a szándéka, hogy a német zsidóságból szisztematikusan egy

koldús népet

csináljon. Jellemző például, hogy elhunyt zsidó kereskedők visszamaradottjainak nem engedték meg, hogy az üzleteiket tovább folytassák és kényszerítették őket a likvidálásra. A zsidó orvosok hallgatóságok nem tehetik le szigorú kárhozatukat, mielőtt meg nem szerzik a német állampolgárságot, ami egyet jelent azzal, hogy tanulmányaikat nem folytathatják.

A német kormány azonban a zsidó ifjúság középiskolai tanulmányai elé is súlyos akadályokat gördít és emiatt a zsidó fiatalok ipari foglalkozások kitanulása után néz. A nemzetiszocialista barbárság azonban itt is utját állja a zsidók fejlődésének, amennyiben rendeletileg tiltotta el a keresztény iparosokat, hogy zsidó tanulókat felvegyenek. Így aztán az élet minden vonalán

megsemmisítő harc folyik

a német zsidóság ellen.

De a külföldi zsidóság is azon veszély előtt áll, hogy a német zsidóság nyomora és szenvedése visszahat rája is. Ezért tehát nem mehet el senki sem közönyösen a német zsidóság katasztrófája mellett. A német kormánynak nem szabad elérnie célját. Meg kell tanulni, hogy a világ zsidósága nem engedi becsületét és német testvéri becsületét elliporni, ha a barna propaganda még olyan jól is működik. Aki azt hiszi, hogy a német kormány nem érzi a világ zsidósága és a millió sok becsületes keresztény kultúrember által vezetett gazdasági

bojkottot

az súlyosan csaldódik. Mert ha a világ zsidósága komolyan veszi feladatát, akkor a német kormány nem fogja tudni véglegesen megsemmisíteni a német zsidóság több, mint fél milliónyi seregét. De ennek nem is szabad bekövetkeznie. Ebben a harcban nem állunk egyedül, mert a

népek szövetsége

is tanujelét adta már annak, hogy oldalunk mellett áll, és elítéli a német barbarizmust. A harc talán súlyos és nem is lesz tulságosan rövid. De a zsidóság a keresztény kulturvilág támogatásával végül is elfogja érni célját és megmenti zsidó testvéreit a barna pokol véres torkából.

Palesztinai hírek

Tel-avivtól Petach-Tikváig forgalmas és élénk sosszé húzódik el. Ebben a zónában az ipar és a mezőgazdaság egészen sajátos módon vegyül össze. Ramath-Gan, mely Tel-aviv közvetlen közelében fekszik és mellette lévő Bné Berak kolónia főleg mezőgazdasági telepek gyanánt létesültek. Kertgazdaságok, tehenészetek, szőlők a házigazdaságnak összes ágai renthilisen és fejlődésnek bizonyultak és az ültetvények is kedvező fejlődési lehetőségeket találtak ezen a területen. Tel-aviv rohamos fejlődésével Ramath-Gan, nagy átalakuláson ment keresztül. A fejlődés két irányban haladt. Egyrészt mindinkább erősebb lett a város szűk kereteiből való menekülés és a külső területeken való házak nagy kerekkel való építésének tendenciája, másrészt a fiatal ipar is ezen a vidéken keresett új területeket a maga számára. A lakásnegyed benyulik gyártelepbe, a kertgazdaságnak szomszédságában viszont egy ipari vállalat dolgozik. Ma már világosan áll előtűnik Ramath-Gan fejlődésének irányvonala. Az ipar tulszárnyalja a mezőgazdasági fejlődést és a kolónia egészen rövid idő alatt Tel-aviv gyárvárosa lesz. Ma, mintegy husz gyár dolgozik Ramath-Ganban. Selyem, alumínium, szerszámok, csokoládé, különböző édességek, szegek, drótok, dróthálók, stb. kerülnek ki ezekből az üzemekből. Általában kisebb és középszerű vállalatokról van szó. Vannak gyárak Ramath-Ganban, melyek már hosszú évek óta ott dolgoznak. Így például az „Assis”, mely a citrus gyümölcsökből készít pompás konzerveket és gyümölcsnedveket. A gyárnak nagyrésze azonban a közelmúltban létesült. Az új ipari beruházások egy része ide koncentrálódik. A vállalatok nagyrésze arra törekszik, hogy azokat a termékeket, amelyeket eddig külföldről hoztak be, az országban állítsák elő és a helyi piacot helyi termékekkel lássák el. Az ipari fejlődés felmerül a szükségleteknek megfelelő vámpolitikai kérdése. Palesztina azon kevés országok közé tartozik, amelyekben még a szabadkereskedelem dominál és ez angol mandátumból adódó helyzeténél fogva nem adható meg a lehetőség arra, hogy speciális intézkedéseket legyen a belső ipar védelmére és hogy hozzáigazodjon az új gazdasági politika irányaihoz, mely mindinkább elnyomja a szabadkereskedelmet elveit. Abban a pillanatban, mielőtt kifejődik a hazai ipar, önmagától adódik a vámvédelem kérdése. A palesztinai gazdasági körök generális megoldásokat keresnek és csakis ilyen értelemben folytatnak tárgyalásokat a kormánnyal. Világosan látszik, hogy nagy mértékben a vámpolitikától függ a palesztinai ipar konkurrenciá-képessége egy a belső piacon, mint a szomszédos területeken.

Jeruzsálem déli vidékén, ahol a régi időkben gyümölcsültvények voltak, most újra gyümölcskertészetet rendeztek be, 5000 dunányi területen, amelyre 200 családot telepítenek le.

A tel-avivi kereskedelmi kamara évi jelentése közli, hogy az 1933-as év első 9 hónapjában 2025 bevándorló jött az országba, akik legkevesebb 1000 font tőkével rendelkeztek.

Palesztina és Ausztria között a kereskedelmi kapcsolatok állandóan mélyülnek. Különösen Ausztria exportja emelkedik évről-évre.

Ras el Ain-ban az új telepítéseket irányító bizottság 1000 dunányi földet szerzett meg egy munkástelepítés céljaira. A földterület Pajja arab faluval határos. A tervek szerint 200 családot telepítenek le a földterületen, köztülük 50 német-zsidó családot is. A többi települő mezőgazdasági munkásokból fog állani.

A Lloyd Triestino hajózási társaság engedélyt nyert az olasz kormánytól arra, hogy a jelenlegi hajóforgalmát felére csökkentse, mert a palesztinai kormány által élelbeléptelt bevándorlási korlátozások köve kezében a forgalom 30%-al csökken. A hajózási forgalom csökkentése csak a „holszezonon” keresztül fog tartani és február végén kezdetét veszi a normális hajózárral.

A cionista Palesztina-hivatal közlése szerint egyedül Lengyelországból 1933-ban 11916 bevándorló érkezett az országba. Ebben a számban benne vannak az összes bevándorlási kategóriák.

John Farraday, angol rendőrtiszt, aki az októberi arabzsidó elleni rendőrralakat vezette, nyilván arab panasz alapján, kormányperancsra Beer-Sheba-ba helyezték át.

A palesztinai legfelsőbb bíróságnál ezidőszereint 206 zsidó és 155 arab ügyvéd van bejegyezve. Praxist azonban mindössze 167 zsidó és 152 arab ügyvéd folytat, úgy, hogy az aktív zsidó ügyvédek 52 és az arabok 48%-ot képeznek.

Megirtuk, hogy a közelmúltban 100 zsidó kikötőmunkást vitt ki családjával együtt a Palesztina-hivatal Szalonikiból Haifába, akiknek nagyrészt arab munkaadók is foglalkoztatják. A szalonikii zsidóság kérésére most a Jewish Agency bevándorlási ügyosztálya azzal a tervvel foglalkozik, hogy újra 200 zsidó kikötőmunkást visznek ki Palesztinába Szalonikiból, akiknek számára külön certifikátokat szereznek. Közismert dolog ugyanis, hogy Szaloniki kikötőmunkásainak döntő többsége zsidó.

A palesztinai Ruthenberg elektromos művek a nepokban felállította 3-ik 8000 lóerős turbináját, amelylyel most már 34,000 lóerős elektromos felkészültséggel rendelkezik a Ruthenberg művek. Szakértő körök remélik, hogy rövidesen sor fog kerülni a 4-ik turbina felállítására is.

A Wadi Hawarith földiken egy arab beduin csapat meglámádott több zsidó munkást, akik több négyen súlyosan megsebesültek. A rendőreg bevezet a vizsgálókat.

A palesztinai pénzügyek igen jó üzleti évet tekintenek vissza. A német bevándorlás következtében a betétállomány igen jelentősen megnövekedett. Az építkezési és vállalkozási kedv ugyan állandóan emelkedik, de a bankok mégis nagy pénzbőségről panaszkodnak. A piac nem tudja felvenni az országba hozott tőkét. A kamatláb 1 1/2% és csak hosszabb idővel csökkenthető 2 1/2%. Az sem jó tehát, ha sok pénz, de még mindig rosszabb, ha egyáltalán nincs.

A palesztinai vasutak 2 millió fontot investáltak be az elmúlt év folyamán.

Egy 43 éves apa, a felesége és 23 éves fiuk valamint egy 30 éves vak ember kifutással vizsgáltak le a jeruzsálemi egyetem heber fakultásán.

A cionista exekutive legutóbbi kimutatása szerint 1933-ban 4 630 000 fontra emelkedett a palesztinai zsidó ipari tőke, az 1932-s 2 235 000 fonttal szemben.

A beirut-i lapok közlik, hogy Libanon állam kormányza is képviselteti magát a tavaszi Levante-Messen Tel-avivban.

Tel-aviv. A nepokban várják Wedgwood angol ezredes, a nagy cionbarát Tel-avivba való érkezését.

Haifa. Néhány zsidó mérnök egy nagyobb földterületet akar bérebevenni a városi és ott modern, amerikai stílusú felhőkarcolókat fognak építeni.

Tel-aviv. Az olasz missziós társaság megvette a transzjordániai kormánytól a kir. moabi kórházat. Ugyancsak ezen missziós társaság tulajdonában van Transzjordánia fővárosának, Amannak a kórháza is.

A Falasztn jelentése szerint a két és félmillió palesztinai kölcson még január havában átutalják Palesztinába. Amint az átutalás megtörténik, azonnal megkezdődnek a közmunkák.

Haifában februárban megkezdik 10 hatalmas petroleum-tartály építését, amelyet az iraki petroleum-társaság rendelkezésre készítenek. A petroleum-tartályok építésénél több száz munkás lesz foglalkoztatva. Angliából 10 mérnök érkezik a munkálatok irányítására.

Palesztinai arab lapok jelentése szerint, Capitán Williams kutatásai során, Beer-Shebatól 2000 km-re délre arany és réz ércet tartalmazó telajra bukkant.

— Az elmúlt évben Palesztinából 1,089,849 láda narancsfélét exportáltak. — Egy német hajó horogkeresztes zászlóval jelent meg a haifai kikötőben, de a zsidó rakodómunkások nem akartak addig a hajóra menni, míg be nem vonják a horogkeresztes zászlót. Végül is arab munkások rakták meg narancscsal a hajót.

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„Tacumul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 6

Kérjük mindenütt az
„ALBA-IULIA”
antiszeptikus pipere szappant
Kézműködéshez használjuk az olcsó
és kiváló minőségű
„URSUS” szappant
Gyártja:
Breckner János r.-t.
Alba-Iulia

— **Sirkőállítás.** A nemrégiben elhunyt Kesztenbaum Adolf z.c.l. sirkővét, a család fő elvesztése által súlyosan érintett család még a slajsimban felállítja és a sirkövet Sevat hó 8-ik napján, (január 24-én), szerdán délelőtt 11 órakor fogja felavatni a Rulikovszky-uti új orih. izr. temetőben, amelyre a gyászoló család ezután hívja meg az elhunytak rokonait, barátait és jóismerőseit.

— **A huszti hitközségben,** mind a 3 rabbi-párt megbízottjai közös megbeszélést tartottak, amelynek eredményeképpen felajánlják Teitelbaum Joel nagykarolyi főrabbinak az állást, s adnak neki 3 hónapi haladékat a végleges válaszhoz, igenlő esetben 6 hónapot az állás elfoglalására. Három hónap elteltével, igenlő válasz hiányában megismélik a választást a pápai „Adasz Jiszroél” főrabbija és unokaöccse Grünwald ungvári rabbi között. Ennél a választásnál egyszerű szavazattöbbség dönt.

— **Mit kíván a Mizrahi az Aktionskomité üléstől?** A közeljövőben megtartandó Aktionskomité ülésére való tekintettel a Mizrahi világszervezet jeruzsálemi központja azzal a kéréssel fordult a londoni cionista executívához, hogy a tárgysorozatban a következő napirendi pontoknak adjanak helyet: 1. A vallásos kérdések, amelyeket a Mizrahi a legutóbbi kongresszus alkalmával előterjesztett. 2. Allija kérdések, amelyek kapcsán a certifikátok elosztásának módjait is meg kell állapítani, különös tekintettel a középosztály bevándorlására. 3. A jelenlegi executive lemondása és egy új executive megválasztása, amelyen a cionista mozgalom minden árnyalatának részt kell vennie.

— **A szerb király születésnapja.** Öfelsége Sándor jugoszláv király születésnapját az ország összes orthodox, neolog és szefárd hitközségei méltóságteljesen és lelkesedve ünnepelték meg. A dinasztia üdvéért az összes imaházakban istentiszteletet tartottak.

— **Egy zsidó bankigazgató öngyilkosságát követett el Sevljuson.** Általános megdöbbenést keltett Sevljuson a múlt hét szerdáján Krámer Mór bankigazgató, volt hitközségi elnök öngyilkossága. A 45 éves tragikus sorsu bankigazgató, aki mindig a legnagyobb szorgalommal töltötte be hivatalát, szívenlőtte magát és azonnal meghalt. A közti szteletben álló férfi haláláról többféle verziók szállingóztak a városban, de hátrahagyott leveleiből csak egy önértékében tulérzékeny férfi végzetes tetteire lehet következtetni.

Kook főrabbi felhívása az Ussiskin-akció érdekében. Jeruzsálem. Kook főrabbi rendkívül meleg hangú felhívást adott ki a most megindult Ussiskin-akció érdekében, amelyben méltatja Ussiskin rendkívüli érdemeit a palesztinai zsidó földek visszaszerzése tekintetében. Különösen ama reményének adott kifejezést felhívásában Kook főrabbi, hogy a létesítendő Kfar-Ussiskin kolónia települői a Tóra szellemében fogják életüket és munkájukat folytatni. Elérkezett már az ideje annak, hogy az összes Keren Kájemet által támogatott földek telepesei a zsidó vallás tradícióit tiszteletbe tartásuk, mert ez hozhat csak fényt és áldást a zsidó országépítésre.

— **Jaffai narancs — horogkereszt-tel.** Berlin. A berlini Jüdische Rundschau írja a következőket: „Lapunk egyik olvasója több selyempapírt hozott be a szerkesztőségünkbe, amelyeket narancscsomagolásra használnak. A selyempapír közepén egy vöröskörben a következő felírás volt olvasható: „St. Elijah Brand (Jaffa)”. Nyilvánvaló volt tehát, hogy a jaffai narancs számára, reklámszempontokból felhasználták Eliahu proféta nevét, azonban ez nem volt elég, hanem a csomagolásban oldalt még két horogkereszt is állott. A német hatóságok több ízben megtiltották már, hogy a horogkeresztet, mely nemzeti szimbólum, reklámcélokra felhasználják. Nem tudjuk, hogy ezt a selyempapírt a horogkeresztekkel és Eliahu proféta nevével, hol nyomták? Németországban, vagy Palesztinában? Mindenesetre mértékadó köröknek oda kell hatni, hogy az ilyen reklámok megszünjenek, amelyek csunya fényt vetnek az exportcégek üzleti lelkeskedésére.

— **»Németországban önmagától fog a zsidókérdés megoldódni.«** A berlinben megjelenő „Jüdischen Rundschau” hasábjain, Theilhaber, az ismertnevű szociologus foglalja közre a német zsidóság népesedési számadataival, amelyek igen siralmas képet festenek a német zsidóság jövőjéről. Dr. Theilhaber ama véleményének ad kifejezést, hogy amennyiben a német zsidóság népesedési iránya nem változik gyökeresen meg, amelyre semmi remény nincs, úgy önmagától fog megoldódni a német zsidókérdés. Dr. Theilhaber statisztikát közöl, hogy a szülő zsidó nők száma 1925 óta milyen katasztrófálisan visszaesett és kiszámítja, hogy 1945 ben az 1925 os arányhoz viszonyítva felére fog csökkenni azon zsidó nők száma, akik anyai rendeltetésüknek eleget fognak tudni tenni. Az utóbbi hónapok emigrációja is rendkívül érzékenyen érinti a német zsidóságot, mert az ifjúság legjava hagyja el az országot. A kiváló szociologus végül azt állapítja meg, hogy azok a zsidók, akik nem akarják családjukat a teljes pusztulásnak kitenni, egyedül csak a cionista mozgalomban találhatnak megoldást jövőjük biztosítása tekintetében.

— **A német hitleristák ajándéka a rádió hangjai mellett akarják a carei svábokat maguk számára megnyerni.** Careiből jelentik: Az elmúlt héten nagy szenzációja volt a kis városkának, amidőn köztudomásul jutott, hogy a német antiszemita propaganda intenzívebb fejlesztésére a német náci prof. dr. Staubenger, Deutsche Kulturverein címére két erős leadású rádió küldtek, amely a németországi rádióállomások rendkívül erős hangon fogja. A cél nyilvánvaló. Ily módon akarják megnyerni a németnyelvű svábokat is a horogkereszt eszméknek.

— **A palesztinai kormány újabb bevándorlási szabotázsja.** Varsó. A varsói angol konzulátus megkeresést intézett a varsói Palesztina-hivatal főirodájához, amelyben közli, hogy új intézkedéseket kapott a palesztinai kormánytól a „kézműves” kategória bevándorlása tekintetében. Eszerint a kézművesek, 18—35 évig, akik eddig közvetlenül a palesztinai kormánytól kapták a certifikátokat, amennyiben 250 font tőkével rendelkeznek, most csak a Palesztina-Hivatal certifikátjaival léphetnek az országba. Csak a 35 éven felüliek kapnak a továbbiakban is közvetlen a kormánytól certifikátot, de ezek is csak abban az esetben, ha igazolni tudják, hogy Palesztinában önálló ipart fognak tudni üzni. A tőkés bevándorlásoknál is megszorításokat léptetett életbe a kormány. A jövőben a tőkés szülők gyermekei nem vándorolhatnak be, csak abban az esetben, ha az ő részükről is felmutatnak 1000 font tőke-összeget. A gyermekek számára tehát, a szülők certifikátjától függetlenül, külön certifikátok válnak szükségessé.

— **A pecicai Zsidó Kultúregylet az elmúlt héten látta vendégül Kaufheil Ernőt,** a timisoarei Mizrahi elnökét, aki a zsidóság aktuális kérdéseiről tartott rendkívül nívós előadást, amelyet a közönség nagy tetszéssel fogadott. — A röviddel ezelőtt megalakult Zsidó Kultúregylet életrehívása egyébként Guttman Ignáz kántor és dr. Weisz József orvosa érdeme. Az egyesület sorozatos előadásokat tart, amelyek mindig eseményszámba mennek a pecicai zsidóság körében. Eddig a következők tartottak az egyesület rendezésében előadásokat az említettek kivül: Dr. Friedmann József, Reiner Adolf, Harnik Anna, Kuliner Gyula, Klein Mariska, dr. Weisz Józsefné, Éltás Andorné, Éltás Andor, Kuliner Vidor, Messer Margit, Berkovits Bernáth, Kertész Tibor, Reiner Sándor, Fuchs István, Kohn Mihályné, Strasser Károly, Kuliner Sándor és Kuliner Pál. — A WIZO alakulóban van.

— **Jugoszláviai előfizetőink figyelmébe!** Közöljük a jugoszláviai előfizetőinkkel és olvasóinkkal, hogy kiadóhivatali megbízottunk, Lebovits Jakab ur, a közeli napokban Jugoszláviába érkezik, hogy ott számunkra előfizetési és inkasszó munkát végezzen. Kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy őt munkájában támogatni szíveskedjenek.

Egyesületi hírek

A ludusi izr. hitközség választmánya a f. hó 14-én megtartott választáson a következő vezetőséget állította a hitközség élére: Elnök Hüller Mózes, alelnök Jakab Mendel, gondnok Adler Benő, gond. tanácsos Pollák Márkus, pénztárnok Izrael Jakab, iskolaszéki elnök Glück József.

A huedini orih. izr. hitközségnek hosszas fáradozás után sikerült az érev-kérdést megoldani. A régióta vajudó kérdés megoldása Kaopf Samu hitközségi elnök érdeme.

A timisoara-i Mizrahi az elmúlt héten látta vendégül Rav Weisz londoni főrabbit, a jeruzsálemi Mizrahi központ kiküldöttjét. Az előadótermet a közönség zúfolásig megtöltötte. Eppler Jakab elnök üdvözlése után Rav Weisz emlékezik szülőföldjére és rendkívül széleslátókörű, nívós előadása nagy sikert aratott. Szombat este Rav Weisz tiszteletére Miava Malket rendezett a Mizrahi, amelyen Eliezer Grünberger, Stern József és dr. Rosenberg Oszkár köszöntötték a vendéget. Másnap a Zs. N. Sz. kulturrendezvénye keretében tartott Rav Weisz előadást. Dr. Lénárd Ernő üdvözölte a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében az előadót, akit itt is lelkesen ünnepelt a hallgatóság. Rav Weisz előadásainak hatása alatt számosan irakoztak be a timisoara-i Mizrahi szervezetbe.

Az iloki két orthodox hitközség közötti béketárgyalások, amelyek még a nyár folyamán Rav. Dávid Teitelbaum, újhelyi főrabbi egyengetett, végül befejezést nyertek. A hitközség vezetői megállapították, hogy a hosszú évekig tartó sajnálatos harcok, nem áthidalhatatlan ellentétekből erednek és a jövőben egyezges erővel fognak küzdeni az orthodoxia zavartalan fejlődéséért.

A zágrábi Chewra Kadischa a közelmúlt napokban tartotta meg évi közgyűlését, amelyen dr. Franck elnök számolt be a Szentegylet évi tevékenységéről. A Chewra jelenleg is támogatja az emigránsokat, diákokat és szellemi munkásokat, akik gazdasági szűkségben élnek. A zágrábi Chewra 1933-ban ünnepli 150 éves évfordulóját.

A suboticei orthodox izr. hitközségben december végén tartották meg a hitközségi választásokat. Elnöknek Grossberger Ignáz-ot választották meg döntő szavazattöbbséggel, aki eddig is a legnagyobb közmegegyezésre töltötte be a felelősségteljes közéleti posztját.

A zágrábi orthodox zsidóság egy új mikve felállításán fáradozik, amely bár jelentős anyagi erőket vesz igénybe, de a tradícióhű zsidóság még áldozatok árán is megvalósítja terveit. — A zágrábi Talmud Tóra iskola is szép eredménnyel dolgozik és növendékei állandóan szaporodnak. Rövidesen az orthodox zsidóságnak ezt az intézményét is meg kell nagyobbitani, hogy a növekvő igényeknek eleget tudjon tenni.

Pöstyénben az elmúlt héten Jecheskel Reich, boskowitzi főrabbi tartott vendég-drosot, amely rendkívül nagy tetszést aratott.

Kosicen a hitközségi választást szervező pártok fuzióra léptek. Nyugodt és izgalommentes választásra van kilátásban.

Az uzhorodi hitközségi klauz vezetősége közötti fennálló konfliktus ügyében a hatóságok döntése a hitközségi vezetőség álláspontját igazolja. A perlekedés így minden bizonnyal a Din-Tóra előtt fog folytatódni.

Chuston egy zsidó segélybizottság alakult a Talmud Tóra és chéderek szegény gyermekeinek meleg ebéddel való ellátására.

A tornalai „Ateres Bachurim” egylet taglétszáma állandó emelkedésben van, úgy, hogy szükségessé vált egy új otthon keresése. Ebből a célból az egyesület sorozatos előadásokat fog rendezni, amelyekre már felkérték R. Feitel Freund és M. S. Hoffmann főrabbit.

Az ungvári Ceire Mizrahi f. hó 7-én tartotta meg évi közgyűlését. Ch. Spiegel hosszabb referatumban ismertette az egyesület tevékenységét, majd a közgyűlés a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: Schwartz Vilmos, alelnök: Lippmann Sándor, titkár: Spiegel Lipót, kultur ref.: Deutsch Mócske, pénztárnok: Kornfeld Jisrael, ellenőr: Gubner József, K. K. L. biztos: Weisz Salamon.

A pozsonyi Mizrahi könyvtárnak 1933-ban 2583-ra szaporodott a könyvvállománya. A Mizrahi könyvtár igen jelentős kulturmunkát végzett az ideológia nevelés tekintetében.

A salai orih. izr. hitközség a napokban tartotta évi közgyűlését, amely a következő vezetőséget állította a hitközség élére: Elnök: Meaz Dezső, alelnökök: Gansl Simon és Blau Gyula, pénztárnok: Kalisch Simon, ellenőr: Kohn Rudólf, templomelőjárók: Goldstein Vilmos és Weinreb Simon. Az előjáróság tagjai: Donáth Dávid, Fleischer Simon, Kalisch Róbert, Brichta Sándor. Pénzügybizottság: Vogel Dezső, Kolmann Gyula jun., Grünwald József. Jólékonysági bizottság: Kollmann Gyula sen. és Donáth Mirek.

A belgrádi szefárd templomban impozáns chanukai ünnepség folyt le, melynek ünnepi szónoklatát Alkalay országos főrabbi tartotta, ki beszéde keretében kihangsúlyozta a Chanuka vallási és nemzeti jelentőségét és vázolta az igazi Makkabeusok követendő céljait.

A petrovoeloi hitközség a napokban avatta fel ujonnan épült, rendkívül szép Beszhamidrosát. Az avatási ünnepség főpontját Prager Salamon főrabbi avató beszéde képezte, ki az építkezés fontosságának kiemelésén kívül meleg szavakban mondott köszönetet mind azoknak, akik ahhoz anyagi vagy erkölcsi támogatással hozzájárultak.

RÖVID HIREK

VARSO. A varsói konzervatórium nagytermében egy nyilvános chanukaünnepélyt rendezett a varsói zsidóság Palesztina vallásos felépítésének céljaira. A chanukaünnepélyen megjelent Reb Léb Pupka, a nagyevű geon, a közelmúltban elhunyt Chofecz Chaim fia, Elimelech Neufel rabbi, az ismeretevű Mizrachi vezetőférfi, dr. Feldmann és a vallásos zsidóság több reprezentánsa. Az ünnepség szokatlanul nagy anyagi és erkölcsi eredménnyel zárult. — Przemysl zsidó negyedében náthaláz-járvány ütötte fel a fejét, amely néhány nap alatt több halálos áldozatot szedett. A rabbinus bűjt és imánapot rendelt el. — Az újév során a lengyel rabbiszövetség elnöke, Rabbiner Aaron Lewin, sejmikériselő, megjelent Moszcicki lengyel miniszterelnöknel és tolmácsolta számára a vallásos zsidóság kívánságait.

PRÁGA. — A Csehszlovák külkereskedelmi hivatal megtefe a lépéseket, hogy Palesztina és a közlérség közötti kereskedelmi kapcsolatok a jövőben kimélyüljenek.

BERLIN. — A berlini rendőrség jelentése szerint Saly Epstein zsidó egyetemi hallgató személyében elfogták Horst Wessel, a zsidó hillerista nemzeti hősnak a gyilkosát. A külföldi lapok azonban revesgesnek tartják ezen jelenlést és azt írják, hogy a berlini titkos rendőrség ilyen jelentések kibocájtásával csak a tehetetlenségét akarja fedezni. — A „Heilbronner Tageblatt” egy bojkottfelhívást közöl, amely többek között a következőket tartalmazza: „Aki a zsidókól vásárol, az megkárosítja a német gazdaságot. A zsidó áruházak sírásói a német középosztálynak”. — Noha a kormány rendeletében utasította a helyi hatóságokat, hogy a téli segélyakcióba a szűkségben szenvedő zsidókat is részesíteni kell, a breszlau, valamint a bajor hivatalos szervei szabotálják a zsidók segélyezését. — A berlini zsidó hitközség legutolsó statisztikai adatai közlik a következőket: Négy hónap alatti kivándorolt Berlinből 22.000 hitközségi tag. Március 1-e óta kikeresztelkedés nincs, a visszatértek száma október 1-ig 1200. Az állásukról megfosztott zsidók közt 750.000 márkát osztottak ki. Az ujonnan megnyíló zsidó iskolákba 2930 zsidó gyermek jár. A hitközség kölcsönpénztára 2000 igénylő közt 220.000 márká ipari és kereskedelmi kölcsönt osztott ki.

MOSZKVA. — A közelmúlt napokban szabdult ki az orosz börtönökből 16 cionista, akik valamennyien Palesztinába akarnak kivándorolni, sajnos azonban nincsennek meg az anyagi eszközök céljaik keresztelvitelére.

DEBRECEN. — A debreceni és pécsi egyetemeken az antiszemita diákintézetek tovább fojnak. A diákszövetségeket a hatóságok felszámolták.

FRANKFURT. — Az „Israelit” a német zsidóság organuma, a napokban lépett 75-ik évfolyamába.

NEW-YORK. — Röviddel 60 éves születési évfordulója után meghalt Georg Alexander Kohut, az ismer amerikai zsidó tudós és bibliográfus. Temetése január 1-én volt a newyorki zsidóság nagy részvételével.

BUDAPEST. — A magyar képviselőházban, Váry és Zsilinszky képviselők tiltakoztak a hilleristák által támogatott magyarországi antiszemizmussal ellen, mondván, hogy az, az ország rendje és békéje elleni propaganda is egyben.

ATHEN. — A görög kormány feloszlatta az E. E. nevű antiszemita alakulatot.

CONSTANTA. — A rendőrség letartóztatta Gasler, lengyelországi fiatalembert, ki gyalog akart Palesztinába menni.

BÉCS. — A bécsi diákszövetség kebelében egy antiszemizmussal elleni liga alakult meg, mely céljait tűzte ki, hogy a világ összes hasonló szervezetét egy egységes világmozgalomra szólítja fel.

LEMBERG. — Profesor Brodetzky, a Cionista Executive tagja Lembergbe érkezett.

LONDON. — Dr Chaim Weizmann lemondta a terveit amerikai utazásáról és február elején Palesztinába megy.

LODZ. — Egy chaszid családból származott 19 éves leány, Chana Szoba chevzska beleszeretett egy keresztény emberbe és megszökött vele. A leány anyja, mikor megtudta lánya szökését, megőrült.

ZÜRICH. — A zürichi református egyház püspöke Hauri, az újév alkalmából pásztorlevelet adott ki, melyben elítéli az antiszemizmussal és az egymás iránti szeretetre hívja fel híveit.

SZALONIKI. — Egy szaloniki-i fiatal asszony afeletti bánatában, hogy nem kapott certifikátot és nem követhette férjét Palesztinába, öngyilkos lett. — A castnai zsidóság összességétől 100.000 dollárt a görög zsidók palesztinai telepítésére.

BUCUREȘTI. — Dr. Vera Weizmann, a WIZO Világszövetség elnöknője rövidesen az országba fog érkezni, hol részt vesz a Keren Hajszód akcióban.

LIPCESE. — A németellenes bojkott következtében a német könyvexport évi 284 millió márkáról 1933 évben 125 millió márkára csökkent.

— **Ujabb német-zsidó petíció a Népszövetség előtt.** *Genf.* — Dr. Gustáv Simon, breszlau ügyvéd petícióját, akit Felsősziléziában a német hatóságok erőszakkal megakadályoztak praxisa kifejtésében, a népszövetségi tanács napirendre tűzte és még január hó folyamán le is tárgyalja. Simon ügyvéd petíciójában elmondja, hogy ugy Breszlauban, mint Felsősziléziának német-lengyel felügyelet alatt álló részén, megakadályozták hivatalának kifejtésében azzal az indokolással, hogy kommunista. Ez a vád azonban teljesen alaptalan. Dr. Simon egyébként a népszövetségi titkárság kérésére, hogy valamely népkisebbséghez tartozónak érzi-e magát, kijelentette, hogy ő a zsidó nemzeti kisebbség tagja. A német kormány is fel lett szólítva, hogy tegye meg megjegyzéseit a petícióhoz, azonban elzárkózott a válasz elől és kijelentette, hogy ez nem jelenti azt, mintha a petíció tartalmát igaznak ismerné el. A népszövetségi tanács a petíciót a felsősziléziái konvenció 147 § a értelmében fogja tárgyalni és minden valószínűség szerint a döntése egyezni fog, a Bermheim petíció során elfoglalt állapontjával.

— **Értesitem a nb. közönséget, hogy vendéglőmet Szentpál-u. 10 sz. alól átköltöttem (Weitzer Jenos) Str. Bratianu 3 alá. Kérem a szives pártfogást továbbra is. Tauerholz József, Arad.**

— **Egy jugoszláviai tudós a zsidóságról.** *Subotica.* Dr. Milic Ivo, a subotcai jogakadémia dékánja röviddel ezelőtt előadást tartott a zsidóságról és a zsidó vallásról, amelyben igen szép szavakkal emlékezett meg a zsidó vallás tisztulj értékes szellemi tulajdonságairól. A professor előadásában arra intett, hogy meg kell becsülni a zsidó népet, amely sok áldozatot hozott már a történelem kulturális haladására érdekében. A zsidóbarát egyetemi tanárt a több száz főnyi közönség lelkes ovációjában részesítette.

— **Zsidó letelepülés Nyugat-Afrikában.** *Lisabon.* Egy német bizottság érkezett a napokban Lisabonba, hogy tanulmányozza Angola, nyugatafrikai portugál kolóniának viszonyait a német zsidóság letelepülésének szempontjából. A portugál kormány barátságosan kezeli a terveket és reméli, hogy készséggel elő fogja mozdítani a német zsidóság angolai letelepülését.

— **A lubovicsi rabbi akciója az oroszországi zsidóság érdekében.** *Varsó.* A „Moment” jidis nyelvű napilap közli, hogy a Rabbí Schneursohn, lubovicsi főrabbi kezdeményezésére a lengyelországi vallásos körökben mozgalom indult az oroszországi zsidóság érdekében és már is több ezer aláírással egy emlékiratot nyújtottak át az Egyesült-Allemok kormányának, amelyben arra kéri Roosevelt elnököt, hogy a Szovjetországra elismerése kapcsán interveniáljon az orosz kormánynál a zsidóüldözések ellen. Nehum Sokolov, aki az akció megindítása során Varsóban tartózkodott, ugyancsak biztosította a mozgalom vezetőit az akció támogatásáról.

— **New-York zsidósága számokban.** New-Yorkban ezidő szerint 1.750.000 zsidó él, amelyből Bronx-ban 420.000, Manhattanban 600.000, Brooklynban 500.000, Queens-ben 60.000, Richmond-ban 20.000 és a többi városrészekben 150.000. A zsidó fogysztást 6500 fűszer, szárnyas és csemegeüzlet, 1200 gyógyszerár, 3000 trafik és írószervezet, 6000 kóser-mészárszék, 700 cipőüzlet és több ezer rövidáru és szaküzlet látja el. Mindezek a zsidó negyedekben vannak. Jelenleg 11 zsidó színház van New-Yorkban, a zsidónegyedekben 12 zsidó bankház 500 millió alapítókéval.

— **Dr. Alkalay grandrabbi fogadtatása a bolgár királyi párnál.** December 10-én a bolgár királyi pár ünnepélyes fogadtatást rendezett a szerb királyi udvarnál. A kormányon és a katonai hatóságokön kívül jelen voltak a különböző felekezetek képviselői, közöttük a zsidó felekezet részéről Dr. Alkalay országos főrabbi. Mint mindenkor, ezuttal is kifejezésre jutott az uralkodóház védelme alatt az az egyenjogúság és teljes harmonia, melyben a jugoszláviai zsidók a többi felekezetekkel élnek.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Für alle mesümodem gesogt!

Egyik máramarosszigeti barátunk mesélt, mint megőriént igaz történetet.

Élt Máramarosszigeten, nem is olyan régen, egy zsidó orvos, aki családi okok miatt kikeresztelkedett. Képzelték, hogy milyen szemmel nézték egy olyan erősen zsidó városban a mesümodet. Pacienturájának 90% természetesen zsidó volt. Közöttük egy öreg szegény, nagyon beteg ember, akit amikor meglátogatott és kérdezte, hogy milyen az állapot, az öreg, röviden és sokatmondóan így válaszolt:

— **Wie mir es geth? Für alle mesümodem gesogt!...**

Az orvos nevetett, — hát mit is csinált volna egyebet. Jó arcot vágott, a csunya játékhoz...

A vészfék

A vonat nyílt pályán megáll. A fiatal Lehrner izgatottan kidugja fejét az ablakon és megkérdi:

— Kalauz ur, kérem mi történt?

— Valaki meghuzta a vészféket és most legalább egy félórát kell itt vesztegelnünk.

— De hiszen akkor én lekésem, — mondja Lehrner.

— Miről kézik le?

— Nekem, kérem ma van az esküvőm és ha sokáig állunk lekések.

A kalauz mélyen a szemébe néz Lehrnernek is így szól:

— Mondja csak, nem maga huzta meg a azt a vészféket?

Az öngyilkos

Az egyik városkában Weisz bejelenti a rendőrségen, hogy Grün öngyilkos akar lenni. A rendőrségről egy detektiv megy ki Grünhöz, aki nyugodtan ül otthon és eszeágában sincs öngyilkosnak lenni.

Becitálják Weisz a rendőrségre és megkérdik, milyen alapon tette meg bejelentését.

— Hát kérem, — mondja Weisz — én Grünnek évek óta tartozom és már igen sokszor felszólított, hogy fizessenek, de én nem fizettem.

— Na és?

— Na és erre tegnap kaptam tőle egy levelet, melyben azt írja: Ez az utolsó levelém.

Amit az ellenségnél dobolnak ki.

A háboru alatt minden galíciai faluban kidobolták a hadijelentéseket. A kisbíró végigment a falun, dobolt és harsány hangon bemondta, hogy a San folyónál ötezer foglyot ejtettünk, 10.000 és 60 ágyút zsákmányoltunk.

Igy ment ez heteken át, a kisbíró dobolt és bejelentette a fényes haditényeket.

Egy galíciai zsidó egyszer így dobolás után utánaszaladt és így szólt:

— Nézze, barátom, ez rendben van, ennyi foglyot, ennyi fegyvert, ennyi ágyút nyertünk. De azt is mondja meg nekem, barátom, hogy mit veszítettünk?

A kisbíró ránéz, megsodorja a bajuszát, köp egyet és a világ legnyugodtabb hangján mondja:

— Azt odaát az ellenségnél dobolják ki.

Mert egy tulajdonsága hiányzik?

A vilnai község vezetője, R. Sabatai Kohen, a híres „Sach” nagyon szerette volna kántornak megválasztani egyik hívét, a „Beér Hagolha” szerzőjét, R. Mosét, aki nagy nyomorral küzdött. A hitközség ellenkezett: „Hiszen nincs hangja!” Mire a Sulchan Aruchgaonja csodálkozva felelt: „Hát ez a baj?” Bölcsseink szerint az előimádkozó legyen imáiban jártas, tanult ember, istenfélő, sokgyermekes, gondokkal sújtott, kedvelt a községben és kellemes hangú. Hát R. Moseben megvan minden előirt tulajdonság: sok a gyermeke, sok a gondja, tudós, közkedvelt, istenfélő, csak éppen hangja nincs. És mert egy tulajdonság hiányzik, mellőzzük őt? Hol találunk kántort, akiben megvan valamennyi felsorolt tulajdonság?...